

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bibliotheca Rhetorum

In Quo Orationes Sacrae, & Panegyricae

Le Jay, Gabriel François

Ingolstadij, 1726

De Inferorum pœnis. Oratio XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71028](#)

non postulet pro se quisque ardentissimis precibus ac votis, *moriatur anima mea morte justorum!* Num. 25. At animadvertisse diligenter, Adolescentes, hoc ipsum fuisse, quod orabat olim Baalam impius, quod turpissimi quique peccatores sibi appræcantur, quod & præstolari confidenter non dubitant. Infelices! qui vel nesciant, vel nescire se simulent, non dari cuiquam, ut Sanctorum mortem obeat, nisi Sanctorum more vixerit. Bernardum audite ejusmodi hominum vota, spesque præcedentem. *Vivat anima tua vitâ justorum, si vis, ut moriar anima tua morte justorum.* Quamobrem providete omni studio atque operâ, ut quibus esse similes in morte pulchrum & expetendum esse ducitis, eorundem mores sanctissimos, & vitæ innocentiam amulemini.

DE

INFERORUM POENIS.

ORATIO XII.

Quis poterit de vobis habitare cum igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis? Is. C. 33.

UTINAM, Adolescentes Christiani, unus eorum aliquis, qui perpetuis flaminarum infernarum incendijs macerantur, sisteret se vobis hodie præsentem ex hoc loco, & ejaculans in unumquemque vestrum scintillas aliquot illius ignis, quo depascitur, ita sciscitaretur à singulis. *Quis poterit?*

K 2

terit de vobis habitare cum igne devorante? quis habbit ex vobis cum ardoribus sempiternis? Futurum ego non dubitem, quin aspectus ejusmodi vestros animos graviter commoveret, plūsque momenti ad persuadendum hominis illius unica vox, quam dīseritissimi Oratoris sermo prolixior habere possit. Tamen si quā valemus rerum æternarum fide, quid opus est ejusmodi miraculis, ut nobis ab Inferorum incendijs pertimescendum, ut par est, sentiamus? Sufficiet, mihi credite, bene præparatis animis rudior aliqua pœnarum æternarum adumbratio, ut in declinando periculo tam gravi diligentes ac cauti efficiamur.

Verūm de Inferorum supplicijs ego dicturus, quid primum loquar, Adolescentes, aut quid potissimum sectandum putem? Quocumque mentis oculos intendam, aut se cogitationis aspectus circumferat, terribilis quædam & horrore plena gravissimæ rerum species statim se offert, & volentem inchoare quidpiam multitudine suā atque gravitate perturbat. Hinc video infelices animas suavissimo Dei omnipotentis conspectu privatas, quem vidisse summa felicitas, quo caruisse summa damnatio est: Deus immortalis quam terribile supplicium! Inde circumspicio inextincta flamarum incendia ad torquendas easdem illas animas destinata: quale tormenti genus, & quanto cum horrore conjunctum! In tantâ utriusque pœnæ gravitate nullus se mihi objicit aut modus, aut finis, sed immensa quædam æternitatis unius duratio: quantus hinc desperationis acerbissimæ cumulus exsurgit. Nulla pars est suppliciorum ejusmodi, quæ singulari quādam consideratione non egeat. Dicamus de singulis, quantum patientur concessi nobis temporis angustiæ: & faxit Deus, ut ex argumento tam lugubri intelligatis, Adolescentes, quam sit horrendum immanus Dei viventis incidisse. *Heb. 10.*

I. PARS

I. P A R S.

Ac primò quidem, nullum videtur nobis supplicium tam grave, quam illud, quod ex sola Dei iacturā oritur, si tales essemus, quales esse nos oporteret, & quales tandem aliquando erimus, cùm exuti penitus terrenā corporis mole nostræ naturæ atque indoli permittemur. Verūm quamdiu corporeis vinculis alligatur anima; ut neque Deum neque se ipsa satis novit, ita neque ut par est, inteligit, quanti sit Deum perdere, & ab ipsis conspectu suavissimo in perpetuum arceri. *Animatus homo,* inquit Paulus, *i. Cor. 2. non percipit ea, quæ sunt spiritus Dei.* Verūm enim verò veniet dies ille, cùm intelligemus qualis ac quantus sit Deus; cùm infinitas ipsis perfectiones ac dotes cognitas ac spectatae habebimus; cùm neque supremam illius majestatem, neque pulchritudinem ex omni parte perfectam, neque sapientiam incredibilem, neque bonitatem omnium amoribus dignissimam licebit ignorare. Tum verò quam magnificus, quam admirabilis, quam expetendus Deus videbitur! At neque Deum tantummodo noverit anima, sed intelliget pariter ipsa, qualis sit. Hoc est, sentiet eo se factam fuisse consilio, ut Deo frueretur, neque se felicem ac beatam esse posse, nisi in ipso tanquam in fine suo conquiescat.

Tamen si eodem illo Deo carendum sit; si nulla spes illius unquam, aut possidendi, aut videndi affulgeat, quod erit tam grave supplicij genus, quod Dei privatione mitius videri non debeat? Scilicet rapietur illa toto impetu voluntatis in Deum, extra quem nulla pax, nulla tranquillitas sperari possit. Involare conabitur in terrimos amantissimi Numinis amplexus, cui adhærere tam bonum est; verūm deprimetur in inferiores terræ partes iniquo peccatorum suorum pondere: arcebitur longius ab eâ.

K ; dem

dem illâ bonitate , quam olim contempserit , & per-
sonantes auribus terribiles illas voces audiet ; *discede à me , discede.* At quò ibit infelix anima , quam à te
sic removeris , ô Deus ! quò perget ? quò se con-
feret ? ubi bene esse poterit illi sine te ? & , te se-
mel si caruerit , quis jacturam illam resarciat ? An
non tu fecisti nos ad te , ô Deus , & irrequietum est
cor nostrum , donec requiescat in te ? Tamen re-
pellis in perpetuum infelicem animam , nullam vis
esse illi tecum deinde partem : abjicis illam , ex-
craris , exterminas , proh ! quām horrendum est .
inquit Augustinus , *vide e Deum & perdere.*

Atque hæc tam amara jacturæ illius memoria
ita infelicitis animæ cogitationi obversabitur , ut ab
ea nunquam absistat ; hoc habebit sibi homo da-
mnatus perpetuò reprobrandum : Deum meum
perdidi ; & meā unius factum est culpā , ut perdi-
derim : per me itetit unum , ut ipsius aspectu frue-
rer , & nolui ! Ah ! si voluisse , inter suavissimos
ipsius amplexus jam versarer ! sed ô me stultum ac
dementem , castissimæ illi delectationi turpissimam
prætuli voluptatem ! Hac cogitatione , simul
quasi acutissimis , confixus ac punctus damnati ho-
minis animus totam mentis aciem contendet , ut
omnem à se Dei memoriam excutiat ; ut de Deo
non cogitet magis , quām si nullus in rerum natura
Deus existeret . Verūm quidquid agat tandem ,
quantumcumque maceret se se , ac torqueat ; ut
importunam divini Numinis recordationem elimi-
net ; tantò prætentior aderit ipsi Deus . Imò , imò
offeret illi se tortoris instar crudelissimi , & præ-
teriti temporis memoriam refricans , age , age infe-
lix , inquiet Deus ; judicetur inter me & te ! utrius
tandem nostrum culpā contigit , ut à felicissimâ
mei possessione excideris ? Quid ego pro te
facere potui , & non feci ? quid desuit tibi ex omni
parte , quominus tuam in tuto salutem collocares ?

Tu

Tu natus ipso purissimæ Religionis in sinu: tu, promovente sedulâ parentum solicitudine, liberaliter educatus; tu natus optimos moderatores ac magistros, qui dedocerent pravitatis semitas, virtutis viam aperirent. Tu quoties salutiferum mortis meæ fructum inter augustissima mysteria percepisti? quoties refectus mei corporis epulo? quoties sanguinis poculo recreatus? Adde tot illustrationes mentis, tot salubres cordis impulsus, quibus ego te meliorem ad frugem tentavi revocare: adde indultam tam sœpè post graves ac frequentes relapsus, peccatorum veniam. Tamen tot inter salutis adjumenta excidisti mihi, & in pernicem ultrò voléns que corruisti. *Perditio tua ex te;* tibi unicè imputa, quòd summo tuo bono, summâ beatitudine careas. Ut erit nihil, unde objurgationes tam juitas confundet infelix anima, ita suum in se ipsam furorem exacuet. Hinc orietur desiderium illud, & plena furore rabies, quam Vates Regius tam feliciter expressit. *Peccator,* inquit, *videbit, & irascetur;* *dentibus suis fremet, & tabescet.* Verùm desiderium peccatorum peribit; Psal. 112. inutilis dolor, inanes lachrymæ, futilis desperatio, quæ nullam acerbissimo desiderio medelam afferat.

P A R S II.

Progrediamur ulteriùs, Adolescentes, & ad contemplandam in Inferis novam pœnarum seriem animos intendamus. Hic verò fateor magis commoveri me, quàm antè: adeò varias in partes pertrahunt animum, ac perturbant suppliciorum illorum gravitas, multitudo, diversitas. Quantò híc ego profitear veriùs, quàm Poëta ille vester de fictiis suis Inferis faciebat, non mihi si centum linguae sint, oraque centum, ferrea vox, tamen omnia pœnarum nomina percurram, quibus infelices Damnum animæ mancipantur. Agite enim; an tenebras

bras loquar horrendamque caliginem? ignis occurrit! An ignem ipsum sulphureum, piceum, inextinctum, & ad intimas ossium medullas penetrantem? offert se vermis ille, qui non moritur, perpetuus crudelisque stimulus, qui momentis omnibus mentem sodicet, incendat, excruciet! an tristissimam mortem & vitam morte ipsa luctuosam magis: aparent se se, & explicabunt immensa illa aeternitatis spatia, quae nullo unquam temporum fine concludentur. Quid de loci fætore, de immanitate sanguinorum, de lachrymis, de stridore dentium, de rabie ac desperatione dicam? dicendum tamen: at ita dicendum, ut non astringamus ullo ordine certo argumentorum, sed in tantâ perturbatione, quidquid obtulerit se primum, hoc arripiamus tantum, & ad vestram utilitatem perstringamus.

Fingite igitur vobis primum, Adolescentes, in intimis terræ visceribus depresso carcerem, quem Iacus ingens undique circumambit sulphure atque igne exæstuans. Hic jacebunt acervatum altissimis cumulis homines infelicissimi, constretti densatique, vix ducentes spiritum, eumque non nisi ex igne ducentes ac sulphure, sordibusque teterriinis, quæ hunc in locum tanquam in seminam ac cloacam è terris omnibus derivatae confluxerint. Eò ferentur purgamenta fæcésque corporum omnium: his odoribus, his suffitibus homines deliciarum amantes vaporabuntur. Adeste animis, Adolescentes Christiani, & quod Bernardus sapienter monet, *Descendite in infernum viventes, ne descendatis mortui.* Animadverte, quæ vobis illic suppicia destinentur, nisi diligenterim imposterum, quam forte fecisti haecenus, à peccato lethali caveatis. Neque enim in illo suppliciorum loco peccatum erit ullum, quod pœnâ vacabit suâ; sed prout quisque peccaverit, ita pares peccatis suis pœnas patietur.

Illic

Illic homines luxu & mollitie perdiit, sacrificuli ventris & abdominalis, epulones fastidiosi, volutuarii potatores, pro dulcibus poculis, pro exquisitis dapibus, picem accensam, fluidum sulphur, liquatum plumbum potabunt largis haustibus. Fligitabunt illi, ut Evangelicus epulo aquæ guttulam ardentibus faucibus, neque illis in æternitatem omnem concedetur.

Hic Adolescentes lascivi, qui ad picturas turpes, ad libros obscenos, ad omnem impuritatis speciem oculos adjiciunt; qui aures à lutulentis sermonibus, à lubricis colloquijs, ab inficetis carminibus non temperant, dignas inverecundâ curiositate pœnas luent. Illi oculi damnabuntur perpetuis fletibus, *ibi erit fletus*, Matth. 8. dicit Dominus; damnabuntur sempiternis tenebris, idem Christus adjicit, *mittite eum in tenebras exteriores*; Matt. 22. quæ tenebrae dabunt funestissimi luminis tantum, quantum erit satis ad intuendas immanes monstrorum formas, ad infames flagitorum comites atque auctores contemplandos. Illæ aures patebunt horrendis ululatibus ac rugitibus dæmonum, perpetuis in Deum convicijs ac maledictis, perrenibus sociorum opprobrijs onerabuntur.

Attu, delicatule, effeminate Juvenis, qui cuticulam curastam operosè; tu; si quis esset tamen ejusmodi, qui turpissimum corpus in omni voluntas dedecore, qui consecutaris infames delicias, qui voluptates vetitas omni ex parte cupidiūs venaris, nefarijs par libidinibus supplicium expecta. Illam cutem, carnem illam, æternæ rotæ, æternæ cruces, æterni aculei torquebunt. Ardebunt illa membra sempiternis ignibus, quæ jam ardentiſſimæ impuritatis facibus accendis. Nulla pars corporis illius spuriſſimi non cruciabitur doloribus acutissimis, ſeviſſimis incendijs non æſtuabit. Penetrabunt flammæ artus omnes, medullásqne ipsas atque offa

intima pervadent. Instabunt insuper flagellis ac scorpionibus tortores sævissimi, neque momentum ullum à suppicio vacuum præterire patientur.

Neque sua pariter pœna deerit superbis hominibus, qui gloriam ventis omnibus aucupantur, qui honore quodam futili posteriora ducunt pietatis ac religionis officia. Hi lacu in imo abjecti depressique, ab omnibus spreti, ab omnibus crudeliter illusi, superis inferisque despectissimi jacebunt simul; in fascem unum colligentur superbis omnes, ut ijsdem deflagrent ardoribus, pœnis ijsdem torqueantur.

Quantum verò ardebit quisque, quæ mensura suppliciorum erit? Audite B. Joannem in Apocalypsic. 18. sic loquentem; *quantum glorificavit se & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & luctum.* Sic est, Adolescentes; quantum honoris quisque vestrūm contra legem Dei quæsiērit, tantum & ipsi suppliciorum irrogabitur; quantum deliciarum gustaverit perperam, tanto etiam vividiores flamas experietur. Hæc vobis sæpè cogitatio subeat, cum laxiorem ubique viam & molliorem conquiritis; cum vestra commoda ambitiosius sectamini; cum anhelatis ad omnem voluptatis occasionem; dicat sibi unusquisque vestrūm; quid ago infelix? incendium augeo quo adurar, suppicia mihi nova quæro, quibus excrucier. *Quantum in deliciis fuit, tantum & illi date tormentum ac luctum.*

Sed quid ego hīc cætera Inferorum supplicia operosiùs persequor. Unum illud videor præmittere, quod reliquis gravius atque intolerabilius reputandum est. Vermem illum intelligo, qui non moritur, & qui æternitate totâ damnati hominis conscientiam rodet. Hic erit tortor domesticus, qui exuti non poterit, qui adhærescit semper tenax & invidivius comes, qui accendet ipse flamas, irritabit incendia, suppicia omnia vehemen-

tiùs

tius asperabit. Quoties, inquiet ille, sacris impul-
sibus ad institutum vitæ sanctioris agi te ac prope-
modum rapi sensisti? jam demum luis duritiam
cordis tui, quam nulli aspirantis gratiæ motus in-
flectere potuerunt. Quoties harum terrore flam-
marum percussus & meliorem pollicitus frugem,
ineundam à te arctam viam juraveras? das tandem
pœnas, miserrime, qui divina hæc munera tam ni-
hili feceris. Quid defuit tibi, quominus castus ac
pudicus es? Poteras hunc Deo florem integrum,
intactumque servare; pende jam pœnas pro exi-
guâ & caduca voluptate. Quid luges, qui hæc tibi
tormenta paraveris? qui malorum omnium auctor
unus extiteris? an non prædixi centies hæc tibi,
dum viveres? jam arde his ignibus quos tantopere
amasti, arde sine spe, sine solatio, sine lenimenio,
sine ullâ finis expectatione.

III. P A R S.

Ad ultimum pertingimus calamitatis comple-
mentum, dum æternam fore in Inferis suppliciorum
feriem profitemur. At quantum illud unum est,
Adolescentes, etiamsi cætera omnia levia videren-
tur! Imò & hoc ipsum contemnat per me licet, si
quis est, qui complecti cogitatione possit, quid sit
Æternitas. O vocabulum omni terrore gravius,
igne fævius, tormentis quibuscumque immanius!
Certè humanis in rebus nihil tam asperum occurrit,
quod non speretur miugari posse; offerunt se in-
commoda multa, sed nullum est eorum, quod exi-
tum aliquem non habeat. Homines videmus mor-
bis acutissimis confictatos, jacturam rei familiaris
honorisque passos; sed nihil est tam immedicable,
cui finem vel melior fortuna, vel mors saltem ipsa
non afferat. At Inferis nihil se objicit nisi infandum
& exitiale, neque terminus uspiam ullus reperitur.
O ignis voracissime, inquiet dæminati infelices,

num.

nunquāmne in nihilum nos rediges? O mors! nunquāmne aderis; aut potius quæ præsens es semper, nunquāmne nos interimes? O sempiterna mors! ô semper vivere, & nunquam vivere! Cogitant sæcula, replicant sæculorum multitudinem innumerabilem, cùmque eò pervenére numerando, quod ne capere quidem ipsi possint, nondum, exclamabunt, nondum ingressi sumus curriculum æternitatis! *Furnus tormentorum eorum ascendet in sæcula sæculorum,* inquit Joannes Apoc. 15. *nec habebunt requiem die ac nocte.*

Quid restat, Adolescentes, nisi ut rursum à vobis petam cum Isaiâ, *quis poterit habitare de vobis cum igne devorante?* quis? éstne, qui tantum fidat viribus suis? qui putet intrepidè se atque alacriter adire flamas illas posse? Hujusmodi si quis esset, eum ut convincerem, non rotas expedirem, non equileos, non cætera tormenta instituerem, quæ tamen cum supplicijs Inferorum si comparentur, deliciæ censeri possint; hunc juberem tantum ad candelæ lumen digitum admovere, immotumque tenere ad tempus brevissimum; non faceret; aut si admoveatur invitus, ut exclamaret, ut refugeret! ut manum continuò retraheret! sed nemo est certè, nemo tam præfæcti animi; interroganūq; mihi cum Isaiâ, *quis habitare poterit de vobis cum igne devorante,* omnes audire mihi videor profitentes intolerabilem esse ignem illum, intolerabiles tenebras, vermem intolerabilem, æternitatem nullomodo tolerandam. Hoc si ita est, Adolescentes, cur non adhibetis omnem opem, operamque, ut hos ignes, hæc supplicia fugiatis? si quis est, qui parem se putet his doloribus exantlandis, eásque sibi vires esse confidat, quibus possit incumbentem Dei ipsius ultoris manum facile ferre. is quidvis audeat, per me licet: pietatem habeat susdèque, pudicitiæ non parcat, quidquid blandiuntur voluptates omnes, quid-

quidquid cupiditates suadent , arripiat , nihilque religioni ducat ; at , qui fateatur ultrò timere se ignem devorantem , neque eā esse constantiā , ut habitare cum eo possit , is scelere ullo lethali se inquietet ? is latam spatiōsāmque peccatorum viam ineat , quæ ad flamas illas rectā dedit ? dementiæ est ! furoris est !

Alterū à vobis cum Isaia quæram , Adolescentes ; *Quu habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis ?* Non jam dico , quis poterit , sed quis reipsa cum ardoribus sempiternis habitabit ? Quis vestrūm Inferorum ad flamas est destinatus ? quis per æternitatē omnem ardebit ? In promptu est , quid respondeam . Vultis audire , vultis designem intento digito , qui sint ad æternā supplicia divino iudicio damnati ? Quidni verò hanc infamiam hīc subeant , qui eā sunt aliquando in confessu populorum omnium notandi ? quidni eos designem , ut , si peri- re juvat , pereant saltem uni , ab iisque tanquam à laxis periculosis , quidquid integrum est , purumque declinet ? Quis ergo habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis ? quis ? tu , flagitiole Adolescentis qui licentioris vitæ consuetudini indulges ; tu inquam , ni resipiscas , habitabis cum ardoribus sempiternis ; tibi hæc parata supplicia sunt nisi serio , constantique studio ignes illos pestiferos , quos tuo in sinu accendisti , nitaris extinguere . Quis , rursum peto , habitabit cum ardoribus sempiternis ? Tu qui alienæ pudicitiæ captiosis , obscenisque verbis insidiaris ; tu qui exempli pravitate tam multos corrupisti ! tu qui turpi in otio & longâ in desidiâ consenescens omnibus in animam tuam vi- tijs aditum reclusisti ; tu qui recidivis flagitijs con- suetudinem malam magis ac magis roboras & con- firmas ; tu qui nullo rerum piarum sensu , nullâ Sacrorum reverentiâ divinis mysterijs assistis ; tu qui

qui vocanti Deo jam diu non pares , & à vitiōrum
semitā retrahenti non obsequeris.

Quamquam ah ! potius , quotquot estis , vos
hortor atque obtestor , per JESU Christi sanguinem ,
qui extinguendis Inferorum ignibus effusus
est totus ; per salutem vestram , per amorem quem
habere vos decet fortunatæ æternitatis , extirpate se-
dulo malas vitiōrum fibras , quæ vestris cordibus
increverunt , ut mundi toti atque expurgati æterno
Dei conspectu in cœlesti patriâ frui mereamini .

DE OTIO.

ORATIO XIII.

Fili conserva tempus. Ecclesiast. cap. 4.

Redeunite , uti fert mos pristinus , studiorum
curriculo , quibus & diligenter excolendis ,
& prudenter moderandis Deus Optimus Ma-
ximus me addixit : nihil ego vel ad injuncti mihi mu-
neris rationem melius , vel ad utilitatem vestram
accommodatius , vel ad ipsam DEI omnipotentis
gloriam potius esse duxi , quam si bene collocandi
in studendi exercitatione temporis auctor hodie at-
que adhortator accederem . Id vero dicendi argu-
mentum arripui ex Lubentius , Adolescentes Chri-
stiani , quod debellandum hostem aggredior æsti-
vestræ tantò periculose magis , quantò minus vi-
deri solet metuendus .

Nam quis , vel inter eos , qui studiorum labo-
res ultrò suscipiunt , tanti putet prodigium esse tem-
poris ? quis se , dum accedit ad ablueandas in Sacra-
menta